

Orixes e evolución do fútbol en Bueu

Francisco R. Pastoriza

José María Estévez escribe no seu libro “Reconocer Bueu” que xa en 1904 a prensa local recollía anuncios dos partidos de fútbol que se celebraban en terreos de xogo improvisados, que este autor sitúa na Plaza, nas Vegas Lagoas, no Areal, en Corredoiras (situado na Pedra, detrás do que hoxe son as instalacións de Saneamientos Caldas) e Monte Cabalo, e cita os nomes dalgúns futbolistas participantes, entre outros José Lameiro, Jesús e Ramón Domínguez, Tomás e José Bolívar, Joaquín Pimentel, Claudio Lemos, Fontanils... Nomea a dous equipos de fútbol de Bueu deses anos, o Sporting Club e o Nacional.

Segundo o mesmo autor, naquela época Beluso xa contaba cos equipos Cultural Plus Ultra e o Club Marítimo. En ocasións os equipos reforzábanse mutuamente cando tiñan que enfrentarse a rivais poderosos de fóra da vila. Afirma que aos partidos que se celebraban en Bueu xa acudía, ademais dos seguidores bueuenses, xente que se desprazaba en coches, camións e vapores dende Cangas, Marín, Portonovo, Cambados, Pontevedra e outros lugares de onde procedían os equipos visitantes.

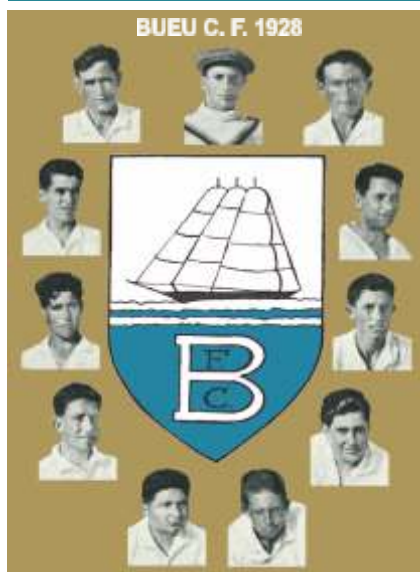
En xullo de 1927 constituíuse a Sociedad Deportiva Bueu. Ao mes seguinte dese mesmo ano ini-

ciouse unha suscripción pública e organizouse un baile na sala Paraíso para recolleitar fondos co obxectivo de iniciar a construción dun campo de fútbol permanente. Recadáronse 1.938,50 pesetas, can-

tidade insuficiente, nin sequera para encarar os primeiros gastos. Os cartos destináronse a pagar o alugamento do terreo de Corredoiras, na estrada da igrexa, xa citado antes, para habilitar alí un campo de fútbol que se inaugurou o día 1 de xaneiro de 1928 cun partido no que xogaron o Eiriña e o Alfonso XIII, dous equipos dos que saíron os xogadores que logo formarían o primeiro Pontevedra C. F. ese mesmo ano. Dado o interese suscitado en Bueu polo fútbol, fundouse entón o Bueu Fútbol Club, cuxo primeiro presidente foi Attilio Gaggero que contaba na directiva con Américo Otero, Manuel Gil “Pirigallo” e Luis Novas. Según di José María Estévez, tamén figuraban dúas mulleres, Carmen Soaje Bernet e Margarita Lis Alonso, a primeira como presidenta de honra.

En anos sucesivos sumáronse José María Estévez, Ricardo Gómez, José Cerqueiro, Pepe Santos e outros. Entre os xogadores destes anos a prensa destacaba a Peñota, Américo, Luisito Novas, Souto, Laureano, Collazo, Benito Torres e Ricardo Gómez, citando ao informar sobre as aliñacións, as pro-

Vaise cumprir o 60 cabodano da tempada na que o equipo xuvenil levou ao Bueu S. D. a conquistar os mellores trunfos da súa historia.

fesions ás que se dedicaban os xogadores: albanel, telegrafista, mariñeiro, carpinteiro, torneiro, etc.

En 1928 fíxose unha selección cos mellores xogadores dos varios equipos que había en Bueu para enfrentarse ao Lancia de Vigo no campo de Corredoiras. Esta selección xogarí tamén contra o Cultural Plus Ultra de Beluso en partidos de ida e volta nos campos de cada equipo. Ao ano seguinte, 1929, o Bueu F.C. entrou na Federación Galega de Fútbol para xogar nunha liga federada, no grupo C, integrado polo Bueu e máis outros oito equipos. Con aquela selección, liderada polo seu capitán Xosé García Cao-Cordido “Pepe da Botica”, xogaron aquela liga e gañaron entre outros trofeos a Copa Massó. Este equipo do Bueu F.C. mantívose en activo ata 1932.

Noutra fonte consultada sobre as orixes do fútbol en Bueu, un libro publicado co gallo do 50 cabodano do Club Deportivo Bueu, cítase con este nome o clube fundado en 1927, e atribúese a súa primeira presidencia a D. José López Díaz, a quen acompañaban na directiva Manuel Omil Pousada, José Collazo, Adolfo Castro e R. Gómez Buceta. O equipo funcionou con regularidade ata o comezo da guerra civil, durante a que se interrompeu a celebración de moitos partidos. Naqueles anos republicanos os equipos existentes eran o Beluso e máis o República F.C. Despois da guerra reanudáronse os partidos, que seguían a celebrarse en diversos lugares: en Corredoiras, nunha explanada de Mourisca (que

prepararon os veciños de Beluso coa axuda dos soldados destinados na batería de Udra) e noutro perto da Ruanova, ao que se accedía pola costa de Figueirón e que acolleu partidos con equipos de Vigo e de Cangas. En Bueu por estas datas comezáronse a xogar partidos no campo da antiga Feira do mercado de gando, que acolleu moitos enfrentamentos durante os anos cincuenta. Este terreo estaba arborado con dúas fileiras de plataneiros, cinco a un lado e catro ao outro, polo que moitas veces había que rescatar os balóns que quedaban atrapados entre a ramaxe, e ademáis lindaba con viñas ás que había que ir a buscar os que se desviaban cara alí. Tamén se xogaban partidos de fútbol nos terreos que hoxe ocupan a Escuela Náutica e a capela de San José, nunha explanada no monte de Forqueiros ou en praias como Lapamán cando o permitían as mareas. As porterías instalábanse pouco antes de comezaren os partidos e consistían en dous postes verticais sobre os que se puña un travesaño horizontal. Non tiñan redes, polo que ás veces se dubidaba se realmente entrara ou non o balón.

Acabada a guerra civil, na década dos anos corenta, o fútbol coñeceu en Bueu unha etapa de esplendor. Os partidos seguiron a celebrarse no campo da Feira e neses anos aínda había dous equipos de fútbol de antes da guerra, o Rápido e o Dique, que competían entre eles a falla dunha liga oficial á que adscribirse. A indumentaria era camisola azul (herdada dos falanxistas) e pantalón branco.

Partido en Corredoiras 1928

Máis tarde mudaron as camisolas por outras de cor branca, propiedade dos xogadores (algunhas eran camisetas que utilizaban habitualmente como roupa de vestir). Tempo despois, os pantalóns tamén cambiaron de cor e foron azuis, de multiuso, pois eran os traxes de baño que tiñan os xogadores para iren á praia. Nin falar de botas regulamentarias, pois xogábase con zapatillas, zapatos vellos e ás veces incluso descalzos. Os balóns eran febles, de badana, pero hinchables.

Entre os futbolistas de ambos equipos destacaban Gómez, os irmáns Portela, os Casaleiros... Hai unha fotografía histórica na que pousan, no campo de Mourisca, Pin Cabanillas, Amador, Tino 'Carracho', 'Bichero', Américo, Piriris, Pepe 'Pico', Quico, Paco Cabanillas, Bravo e Lilo. Ademais, no libro citado, noméase a Toñito Puig, Pedro Mondelo, Valencia, Miguel da Quiteira, Moncho Gil, Pepe Avilleira, Manolo 'Pitinga', 'Patachín', Pepé, Lucho 'Carracho', Casal, Ramiro 'Chisco', Ricardo 'Pardela', Paco Souto, Manolo Campos, Tante Quintela e Paco Capellán. Os compoñentes deste equipo desprazábanse a O Grove, Cambados, Marín, Moaña ou Cangas para se enfrentaren aos rivais destas localidades, algunhas veces en coches de aluguer que servían tamén de vestiario e outras en bicicleta ou andando! Hai que dicir que, habitualmente, os partidos xogábanse sen árbitros nin xuíces de liña e os campos non estaban pintados (si había penaltis contábanse once pasos dende a portería para tiralos) polo que había que confiar no bo criterio e a boa vontade dos xogadores para estableceren as faltas.

Nos anos cincuenta chegaron a formarse en Bueu ata catro equipos de barrio: Banda do Río, capitaneado por Narciso Escáneo; o de Beluso, de Fiel; o Loureiro, de Xulio o 'Capellán' e o de A Canceleña de Chuco o 'Ruso'. Entre os xogadores destacaron Jaimito, Fiel, Borito, Lito, Flu e outros. O equipo da Banda do Río gañou o trofeo que disputaron os catro en 1955 no campo da Capela, nunhas xornadas que dispararon o interese dos afeccionados.

O alcalde José María Massó decidiu entón habilitar uns terreos na Estacada, que eran nunha parte do Concello, outra donada polo propio Massó e o resto por expropiacións cuxo pago aos seus donos ascendeu a 70.000 pesetas, para construír un Campo Municipal de fútbol entanto seguían a disputarse partidos contra equipos de Cangas, Moaña, O Grove... En 1955 conseguíuse unha subvención de 140.000 pesetas da Deputación de Pontevedra e do Instituto Nacional de Educación Física para a construción dun campo municipal escolar de deportes. O custe total da obra foi de 200.000 pesetas.

UN EQUIPO CON CAMPO PERMANENTE

Rematadas as obras de construción do campo de fútbol, formouse unha directiva para o novo equipo de Bueu, que integraría a xogadores dos catro xa existentes como Borito 'Chisco', Xosé Luis Davila, Nucho, Pereiro, Elías Malvar, Pepe Luis, Juanete Arias, Jara, Purro ou Siso. Cesáreo Ferradás Piñeiro foi o seu primeiro presidente. Nunha asemblea celebrada na sala Paraíso o 9 de abril de 1959 acordouse que o nome do novo club fose o de Bueu Sociedad Deportiva. Con Ferradás figuraban na directiva Francisco Agulla 'Pacheco' (que substituiría a Ferradás na presidencia), Isolino Liméns e Carlos Celard entre outros. A sede social instalouse nun piso alugado da rua Eduardo Vincenti. A inauguración oficial do campo de fútbol foi o 3 de maio de 1959, aínda que algúns partidos amistosos xa se xogaban no novo campo, aínda sen se rematar as obras.

A tempada 1958-59 xogouse por derradeira vez unha liguiña cos equipos de Balado, Banda do Río, Beluso e Praia. De entre estas formacións, o xogador Celard, que tamén facía de adestrador, encargouse de formar unha selección para o primeiro equipo do Bueu Sociedad Deportiva, nome co que se ía a coñecer o equipo xa con campo propio e que representaría á vila durante moitos anos. Manifestouse tamén a intención de formar un equipo B de xuvenís e promesas.

É a partir de agora cando o Bueu S.D. se integra na liga oficial de fútbol de Modestos, para competir con equipos como o Bahía de Aldán, Moaña, Renfe Vigo, Teucro, Arcadia, Lérez, Tirán, Domayo, Burgas de Cuntis, Portonovo, Marín, Areosa, Puente Arnelas, Alondras de Cangas, Teucro, Choco de Redondela e Cambados. Contratouse como adestrador a Dopazo, coñecido como 'Nené'. Entre os xogadores desta etapa destacaron Castropol, Jara, Luis, Celard, Lito, Chisco, Franco, etc. Aquele tempada, o equipo quedou clasificado no sexto lugar da liga. Os partidos xa se celebraban no novo campo e a entrada era gratuita con aportacións voluntarias do público. Aínda así, recadábanse cantidades importantes que se utilizaban ás veces para subvencionar as festas da vila e incluso nunha ocasión para facerlle unha donación ao R.C. Celta de Vigo!, que pasaba por unha situación económica apurada.

Unha formación do Bueu C. F.

Dende 1960 púxose un prezo para as entradas, diferente para homes, mulleres e nenos. O novo presidente foi Daniel García Cao-Cordido. Pouco a pouco ían engadíndose novos elementos ao campo de fútbol: valados, asentos corridos de madeira, duchas nos vestiarios, unha cantina cuxa explotación se lle adxudicou a Emilio Juncal, etc. Neste ano, o Bueu S.D. cambiou de categoría e integrouse na Serie A. Contrataron un novo adestrador, 'Carolo,' e a novos xogadores que se fixeron moi populares: Segundo, Chacón, Roldán, Hipólito, Galiano, Galán, Beltrán, Galiñanes... cos que o equipo se clasificou no terceiro posto ao final da liga, competindo con outros máis potentes como o Pontevedra, Gran Peña e Turista (ambos de Vigo), C.F. Grove, Alondras de Cangas, etc. O Bueu S.D. participou tamén no Campionato Rexional de Afeccionados e na Co-

pa Galicia. A seguinte tempada clasificaríase en segundo lugar e ascendería a Terceira División. Na tempada 1962-63 chegou a facerse coa Copa de Galicia ao gañarlle ao Fabril por 4-2 na final.

AQUELES XUVENÍS

En 1960 acordaron formar un equipo xuvenil para fomentar a canteira local, un equipo que lle ía dar á afección bueuense algúns dos mellores intres do fútbol local da súa historia, con futbolistas que están aínda na memoria dos máis vellos da vila. Na tempada 1961-62 este equipo, co seu adestrador Miguel, estivo formado por : Tino, Riobó, Pichurri, Mauro, Agulla, Lamosa, Manolo, Javier, Jesús Ángel, 'Bodegón', Cordero, Pacheco, Julio, Norat, Miguel Liméns e Rubio. Na tempada 1962-63, co mesmo adestrador Miguel, uníronse ao equipo, Gómez, Paco e Alberto Miranda (os irmáns Guerra), Castor, Tomás Massó, Quicote e Paco Davila. Este equipo xuvenil clasificouse de primeiro do seu grupo, o VII, despois de enfrentarse a rivais como o Pontevedra (ao que lle gañou no seu campo por 1 a 4 no último e decisivo partido) e de ter sufrido unha única derrota fronte ao Choco de Redondela, o segundo clasificado.

EL BUEU JUVENIL. CAMPEÓN DEL VII GRUPO

El equipo del Bueu que se acaba de proclamar brillante campeón del Grupo VII de Juveniles, en cerrada lucha con el Choco. Su éxito, del que ha sido pieza básica el entrenador Miguel, ha sido recibido con gran alegría y satisfacción por los aficionados del Bueu, quienes esperan que ahora luche con redobladlos bríos por el título regional. (Foto Rex).

Na tempada seguinte, 63-64 entraron no equipo Chapela, Luis, Alvarito, Villar, Narciso, Miche, Manolo Ferradás, Benito, Relo, Quiquiño e Alfaya. Continuaron os trunfos deste equipo xuvenil. É de destacar que o seleccionador de fútbol xuvenil levará á selección a catro destes xogadores: o porteiro Tino, o extremo esquerdo Rubio, o extremo dereito Davila e un dos irmáns Guerra, que era defensa.

Nesta mesma tempada 1963-64, o equipo xuvenil integrouse no grupo IX no que quedou primeiro clasificado, polo que participou no campionato de clubs campións de liga de Galicia. No campo municipal de deportes de Bueu vivíronse xornadas históricas, como a da eliminatoria do Ribadumia (4-0 e 4-1) e a semifinal na que conseguiron empatar co Noia, despois de ter en contra un 3-0, nun partido no que foron os penaltis os que lle deron a vitoria aos xuvenís do Bueu.

Outra xornada épica ocorrida neste mesmo torneo foi cando o Bueu eliminou nada menos que ao Celta de Vigo, tamén na fase de penaltis, nun partido de volta xogado en campo bueuense. Na ida, os de Bueu perderan por 1-0 en Balaídos. O plantel deste equipo estaba formado por Tino, Agulla, Gómez, Miranda II, Miche, Alvarito, Davila, Benito, Miranda I, Deolindo e Vidal. Mágoa que este equipo de xuvenís perdesa a final diante do Deportivo da Coruña por 3 a 1 no partido de volta xogado en Riazor, a pesar de que comenza-

ra cun gol marcado por Rubio dende fóra da área e que facía prever outro desenlace. Esa mesma tempada, os xuvenís tamén chegaron á final do campionato da Copa de Pontevedra, clasificándose tamén no segundo posto tras perderen contra o Salcedo. Foron dous trunfos históricos para un club modestísimo dunha vila pequena da península do Morrazo na que durante uns anos o fútbol foi máis que un deporte. O ano que vén vai cumprirse o 60 cabodano daquela tempada que está na memoria de moitos bueuenses: Estaría ben que se lles fixese unha homenaxe a aquel gran equipo.

CLASIFICACION									
Grupo séptimo									
	J.	G.	E.	P.	F.	C.	P.		
Bueu	14	11	1	2	28	18	23	+	9
Choco	14	11	0	3	34	12	22	+	8
Salcedo	14	6	4	4	23	15	16	+	2
Pontevedra A. 14	6	3	5	21	16	15	+	1	
Alondras	13	5	2	6	17	21	12	-	2
Portonovo	14	4	3	7	17	16	9	-	3
Pontevedra B. 13	3	1	9	10	31	7	+	5	
D. Meira	14	2	0	12	19	39	4	-	10

El Portonovo figura con dos puntos menos en su clasificación, por sanción federativa.

JUVENILES
EL BUEU ELIMINÓ AL CELTA
 LA CONTIENDA SE DECIDIÓ POR EL SISTEMA DE CINCO PENALTIES
 La final de Galicia la jugara contra el Deportivo

FONTES DOCUMENTAIS

- Libro. "Club Deportivo Bueu. 50 Aniversario".
- Libro. "Reconocer Bueu". José María Estévez Castro
- "90 anos da S.D. Bueu e 50 do C.D. Bueu". José Manuel Dopazo. Faro de Vigo (10-08-2017)
- "La historia de un sueño y su largo adiós". David García. Faro de Vigo (17-06-2010)
- Documentación e testemuñas proporcionadas por xogadores daquel equipo de xuvenís

Diferentes formacións do Bueu xuvenís